

- модернізації інструментів Національного банку в напрямку підвищення їх ефективності за рахунок спрощення процедур, усунення неактуальних обмежень та покращення технологічних аспектів проведення операцій;
- посиленні підзвітності та зв'язків НБУ з ринком та громадськістю.

Список літератури:

1. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : підручник / Б. П. Адамик. – [2-ге видання, доп. і переробл.]. – К.: Кондор, 2011. – 416 с.
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.bank.gov.ua>
3. Про Національний банк України : закон України : прийнятий 20.05.1999 р. №679-ХІV / Верховна Рада України. – Офіц. Вид. // Відомості Верховної Ради. – 1999. - №29. – С. 238

Наталія ЛИЙЗЬО

студентка економічного факультету

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ДОХОДІВ, ОТРИМАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ

Актуальність дослідження даної теми зумовлена тим, що легалізація доходів отриманих злочинним шляхом є одним з найнебезпечніших злочинів сучасного світу, який набув міжнародного значення і є серйозною загрозою для державної політики всіх країн світу, оскільки негативно впливає на стан національної економіки.

Питання «відмивання грошей» завжди перебувало і буде перебувати в центрі уваги науковців, органів державної влади та усєї громадськості, оскільки є основною загрозою економічного зростання сучасного суспільства. Глобалізація світової економічної системи, віртуалізація фінансового ринку, розвиток офшорних зон – все це зумовлює актуалізацію даної проблеми.

Метою доповіді є аналіз сучасного стану легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, державного регулювання запобігання та протидії у цій сфері, а також надання пропозицій щодо підвищення ефективності державного управління у цій сфері.

Легалізація доходів, отриманих злочинним шляхом є одним з найбільш небезпечних злочинів сучасності, який негативно впливає на стан національної економіки, приводить до зниження економічної стабільності, а також ускладнює державний контроль за фінансовою ситуацією у державі. [1, с. 76].

Державна політика розвинутих країн активно розпочала боротьбу з відмиванням грошей на початку 1980-х рр. У країнах СНД сприятливим середовищем для розвитку незаконного отримання грошових доходів було те, що ринкові відносини розвивалися швидше ніж система державного контролю за рухом грошових коштів. [2, с.156].

Причинами, які спонукають осіб мати незаконні доходи є:

- соціально-психологічні причини, які полягають у задоволенні особистих потреб;
- високий податковий тиск на фонд заробітної плати, що спонукає підприємців до виплати її в конвертах;
- хабарі та відкати, які зумовлені існуванням великої кількості державних дозвільних процедур.

Для задоволення попиту на переведення безготівкових коштів на готівку створюються та використовуються «конвертаційні центри», які конвертують незаконні кошти за допомогою маскування під легальні операції купівлі-продажу товарів, робіт та послуг і беруть за це відповідний відсоток [3].

На сьогодні найпоширенішими моделями відмивання злочинних доходів є наступні:

1. Двофазна модель, основними стадіями якої є власне відмивання коштів і повернення їх в оборот.

2. Трифазова модель - є найпоширенішою і складається з таких стадій: розміщення, розшарування та інтеграція.

3. Чотирифазова модель, яку можна представити у вигляді схеми, зображеної на Рис.1:

Рис.1 Чотирифазова модель відмивання злочинних доходів. [4]

Доцільно виділити так звану «нульову фазу», що пов'язана зі здійсненням предикатного злочину, оскільки саме він диктує спосіб та механізм відмивання злочинних доходів.

З метою маскування незаконних коштів застосовуються так звані операції «розриву ланцюга», що полягають у зміні власників коштів та їх фізичного переміщення в інші країни. Такі операції зазвичай застосовують при завищенні цін на товари, розкраданні бюджетних коштів тощо. Після готівкові кошти легалізуються за допомогою інших схем або використанні надання хабарів чиновникам різних рівнів тощо. [4]

Вказані вище схеми можна поділити на дві основні групи:

1. Традиційна схема – за участі фірм-посередників, банків-посередників, офшорних зон тощо;

2. Інноваційні методи – використання віртуальних платіжних одиниць – для виведення із кібер-системи та легалізації злочинно отриманих доходів.

Загалом, трафік нелегальних товарів проходить шлях від країн-виробників через транзитні країни до кінцевих країн-споживачів через посередницькі ринки та картелі. Легальний бізнес може виступати прикриттям відмивання «брудних грошей».

Наприклад, компанія отримує доходи від торгівлі наркотиками, які потім направляються у фінансові центри, далі у вигляді інвестицій мігрують у іншу компанію, зареєстровану в офшорній зоні. Частина доходів осідає в цій компанії, а частина спрямовується в офшорні банки. [5]

На сучасному етапі в Україні відсутнє достатнє державне регулювання виявлення та припинення фактів легалізації злочинних доходів і їх конфіскації. Значна частина опрацьованих матеріалів (близько 70%) залишається незадіяною у кримінальних справах. Однією з причин цього є відсутність налагодженого міжвідомчого співробітництва між Державною службою фінансового моніторингу та правоохоронними органами [6, с. 142].

Для діяльності з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, в Україні характерне так зване “самовідмивання”, оскільки після одного випадку у 2011 р. “професійного відмивання” в наступні роки це явище не було зафіксовано, тобто існує така тенденція, що особа, яка вчинила предикатний злочин, надалі сама займається легалізацією отриманих злочинним шляхом коштів.

Основними напрямками вдосконалення системи запобігання легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом можуть стати:

– забезпечення повернення із-за кордону коштів та активів, одержаних злочинним шляхом унаслідок операцій з легалізації (відмивання) коштів відповідно до рекомендацій ООН, Світового банку та ініціативи StaR ;

– відповідно до стандартів FATF від 16.02.2012 р., включення до переліку предикатних кримінальних правопорушень ухилення від сплати податків, та внесення відповідних змін до ст. 209 Кримінального кодексу України;

– посилення державного контролю за фінансовими операціями публічних осіб України;

У зв'язку із цим актуальним є запровадження на державному рівні рекомендацій Типологічного звіту FATF щодо конкретних факторів ризику, пов'язаного з легалізацією (відмиванням) доходів від корупції, що був підготовлений міжурядовою організацією, яка займається виробленням світових стандартів у сфері протидії відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення – Групою розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). [7, с. 1630]

Список літератури:

1. Молчанова Т., Некрасов В., Корсун С., Усатый Г. Противодействие отмыванию денег: украинско-российский опыт: Монография – К.: КНТ, 2007. – 238 с.

2. Воронова Л.К. Финансовое право : учеб.пособ. [для студентов юрид. вузов и факультетов] / Л.К. Воронова, И.Е. Криницкий, Н.П. Кучерявенко. – Х. : Право, 2006. – 3

3. Користін О.Є. Відмивання коштів: теоретико-правові засади протидії та запобігання в Україні. Монографія – К.: ВАТ “Поліграфкнига”, 2007.- 448 с.

4. Актуальні методи і способи легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sdfm.gov.ua/>

5. Financial flows linked to the production and trafficking of Afghan opiates. FATF Report (June, 2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fatf>

6. Солодников С.А. Терроризм и организованная преступность : монография /С.А. Солодников. – М. : ЮНИТА-ДАНА : Закон и право, 2008. – 173 с.

7. Про Сорок рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) : Постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку України від 28.08.2001 р. № 1124 (зі змінами від 20.04.2004 р.) //Офіційний вісник України. № 35. – Ст. 1630.

Богдан ЛУЦІВ

*д.е.н., професор, завідуючий кафедрою банківського менеджменту та обліку
Тернопільський національний економічний університет*

ЩОДО ПОСИЛЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ В АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Загальновідомо, що бюджетна політика у багатьох країнах світу стала одним із вагомих інструментів регулювання інвестиційної активності на макроекономічному рівні. Впродовж останніх років в Україні реалізація бюджетної політики була